

TÚZKŐ PÉTER IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐ

Megbízó:
MNB-Ingatlan Korlátolt Felelősségű Társaság
Székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.
Adószám: 25569751-2-41

Szakértői ügyszám:
TP-K-0218/2020.

IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY

A szakvélemény 12 számozott oldalból áll.

Készült: 3 példányban

Kapják: 2 példány a megbízó részére
1 példány a szakértői irattár részére

Készítette:

TÚZKŐ PÉTER
igazságügyi szakértő
kulturális javak piaci ár- és értékbecslése
/010606/

I. MEGBÍZÓ

MNB-Ingatlan Korlátolt Felelősségű Társaság

Székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.

Adószám: 25569751-2-41

II. FELADAT

A szakértő feladatai az alábbiak:

A szakértő az előzetes ismeretanyag – elektronikus formában részére megküldött fényképek és műtárgylista –, valamint a helyszíni szemle alapján nyilatkozzon arra vonatkozóan, hogy a szakvélemény készítésének időpontjában a 27 különböző darab Gellér B. István festőművész által készített, a kulturális javak körébe sorolható képzőművészeti alkotások (festmények) becsült forgalmi értéke mekkora.

III. A SZAKÉRTŐI VIZSGÁLAT MÓDSZEREI, ÁLTALÁNOS MEGÁLLAPÍTÁSOK

A szerzőiségre vonatkozó adatok, hogy az ACB Galéria az alkotásokat a művésztől vásárolta meg, így azokat az alkotó hiteles műveiként értékelem. A Galéria művekhez eredetiségigazoló dokumentumot ad – igény esetén – Megbízó részére.

Az alkotások mindegyike jelzett. A művek jelzetét a helyszíni szemlén vizsgáltam. A 27 tételből álló Gellér B. István alkotások egyenkénti műelemzését, művészettörténeti feldolgozását a Megbízó feladatban nem határozta meg, így ez a szakvéleményben nem valósul meg. A teljes gyűjtemény tételes bemutatását, a művekhez tartozó releváns adatokat egyenként a tárgyleírásban közlöm.

A szakvéleményben szereplő becsértéket a nemzetközi és hazai szakértői gyakorlatnak megfelelő alsó és felső becsérték meghatározásával adom meg. A becsérték nem azonos a művek eladási vagy vételárával. A szakértői vélemény elkészítéséhez saját szakértői tapasztalatom mellett felhasználtam az elektronikus és nyomtatott formában elérhető releváns művészeti adatbázisokat, a művészre és a konkrét műalkotásokra vonatkozó szakirodalmat.

A szakvéleményt és a 27 darabos gyűjteményhez rendelt becsült forgalmi értékeket elsősorban személyes műkereskedelmi szakértői tapasztalatom, a rendelkezésemre bocsájtott dokumentumok, az alkotóra és a konkrét művekre vonatkozó tanulmányok és szakirodalom felhasználásával, az aktuális honi és nemzetközi műtárgypiaci trendek és a fent leírt vizsgálati szempontok alapján alakítottam ki.

A szakértői véleményem kialakításakor a műtárgyak hazai és nemzetközi szakértői gyakorlatban elfogadott legfontosabb érték meghatározási szempontokat/módszereket használtam:

- *a műalkotások leírása, állapotának rövid ismertetése (az azonosításra alkalmas tárgyleírás tartalmazza a művek állapotát. Abban az esetben, ha azok restaurálásra szorulnak, vagy bármilyen értékcsökkentő sérülés látható rajtuk, külön rögzíti a tárgyleírás)*
- *az alkotó ismertsége, elismertsége, művészettörténeti besorolása: Gellér B. István festőművész rövid életrajzának ismertetésében*
- *a műalkotások provenienciája – a művek a művésztől kerültek ACB Galéria gyűjteményébe*
- *Gellér B. István alkotásainak jelenlegi és várható értéke a hazai és a nemzetközi műtárgypiaci trendek tükrében*
- *egyéb szakértői szempontok, megjegyzések (az alkotások gyűjteményi értékelése és az ebből fakadó értéknövelő tényezők).*

IV. ELŐZMÉNY, DOKUMENTUMOK

Megbízó részemre elektronikus formában megküldte a művek fotóját és nyilvántartásában szereplő tárgyleírásokat. Szakvéleményem tárgyleírásában ezeket a dokumentumokat felhasználtam. Megbízó kérésének megfelelően a Gellér B. István alkotásainak értékesítésével foglalkozó ACB Galériában az alkotásokat egyenként áttekintettem. A szemle során a festmények állapotát, jelzését, kvalitását vizsgáltam.

AZ ALKOTÓ ELISMERTSÉGE, MŰVÉSZETTÖRTÉNETI BESOROLÁSA: GELLÉR B. ISTVÁN FESTŐMŰVÉSZ RÖVID ÉLETRAJZÁNAK ISMERTETÉSÉBEN

Gellér B. István (Pécs, 1946. november 9. – 2018. február 10.)

Munkácsy Mihály-díjas magyar képzőművész, grafikus, szobrász.

Szülei: Gellér B. Miklós banktisztviselő és Fejér Márta varrónő

voltak. 1967-1971 között a Janus Pannonius Tanárképző Főiskola magyar-rajz szakos hallgatója volt, ahol Martyn Ferenc tanította.

1968 óta kiállító művész. Az 1970-es években Haraszty István

által fedezte fel a progresszív művészetet. 1973-ban Galántai György, Erdély Miklós, Najmányi László, Szentjóby Tamás,

Jovánovics György társaságával tagja volt a balatonboglári

ellenzéki művészcsoporthoz. 1987-ben Párizsban, 1990-1991 között Budapesten, 1991-ben Rómában,

1995-ben pedig Salzburgban volt ösztöndíjas. A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tagjává

választották. Az 1970-es években geometrikus alkotásai születtek. Több műfajjal foglalkozott. A *Növekvő város* cikluson dolgozott.¹

A pécsi születésű művész, a kortárs nemzetközi tendenciák tanulságaira, valamint szülővárosának művészeti hagyományaira építő személyes hangvételű geometrikus festészete egyedülálló a hazai neoavantgárd törekvések között. Az 1970-es években készült lágyabb vonalvezetésű, de szimmetrikus szigorral szerkesztett, emblematikus struktúrái, amelyek akrilfestményeit és temperamunkáit is jellemzik, a pop arthoz közel álló szignál festészet jellegzetes magyarországi példái. A hatvanas években induló progresszív magyar festészet egyik legfontosabb kérdése a globális trendek és lokális hagyományok összeegyeztetése volt, mely kortársaihoz hasonlóan Gellér B. István alkotói programját is meghatározta. A pályakezdők számára mind művészeti kérdésekben, mind szellemi attitűd tekintetében nagy jelentőséggel bírtak a klasszikus avantgárd és az 1945 utáni absztrakció nemzetközi jelentőségű, még élő magyar alkotói. Míg a fővárosi fiatalok számára elsősorban a hazai szürrealizmust és nonfigurativitást képviselő Korniss Dezső, addig a pécsieknek a geometrikusabb szemléletű francia Abstraction-Création csoport egykori tagja, a festő, szobrász és grafikus Martyn Ferenc személyén és művészetén keresztül vált közvetlenül hozzáférhetővé az Európai Iskola szellemi öröksége, nemzetközi absztrakcióhoz kapcsolódó stiláris törekvései.

Gellér B. Istvánt rajzolás iránti szenvedélye szinte még gyerekként vezette Martyn Ferenchez, majd építőipari technikumban végzett tanulmányaival párhuzamosan Lantos Ferenc szabadiskolájába. A Martyn tanítványaként pályára lépő Lantos Ferenc vizuális nevelési programjának kidolgozásával párhuzamosan, a hatvanas évek elején indította rajzsakkörét. Lantos és tanítványai nyomán – köztük Gellér B. valamint a későbbi Pécsi Műhely tagok – kibontakozó, mediálisan változatos geometrikus törekvések experimentális jellege országsszerte egyedülálló helyszínné tette Pécsset. Lantos az akadémikus tradíció helyett a modern és kortárs európai festészetre alapozta oktatási programját, amelyet a természeti látvány geometrikus elemekre való bontásával teljesített ki a hetvenes évek legelejére. Míg a fiatalabb generáció a Martyn-féle organikus formavilágot elvetette, addig – a Lantos közvetítésével – szintén tőle örökölt szerkezetiséget vizuális kísérleteik központi elemévé tették.

¹ https://hu.wikipedia.org/wiki/Gell%C3%A9r_B._Istv%C3%A1n

A Martyn Ferenchez fűződő mester-tanítvány viszony és Lantos absztrakt formavilága mellett a hatvanas évek végén tett nyugat-európai útja is mély benyomást gyakorolt Gellér B. Istvánra; Londoni látogatása során Bridget Riley, Frank Stella valamint Victor Vasarely munkáival találkozott.

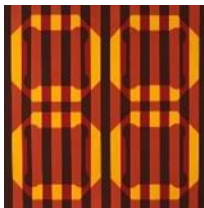
Friss nemzetközi tapasztalatait a pécsi művészeti hagyományokkal ötvözve dolgozta ki organikus, jelképszerű geometrikus formanyelvvé, amellyel egy nemzetközi szinten is releváns, személyes hangvételű, lokális motívumkincs megteremtésére törekedett. Visszatérő motívumai között találjuk az antropomorf hatású három karjú lágyított háromszöget és „ölelkező” formákat, valamint a perspektivikus hatású négyzetes dobozteret.

A képfelület egészét betöltő mértani alakzatokat a geometria lényegétől távoli, személyes jelentéssel ruházta fel. Kevésbé elméleti problémák, mint a szimbólumok líraibb transzformálása érdekelte. Egy „személyes hitelű geometria” létrehozásán dolgozott, amelyet metafizikai problémák helyett, individuális igazságokra alapozott.²

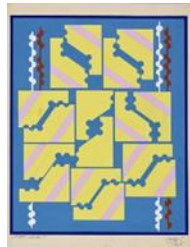
V. MŰTÁRGYLISTA

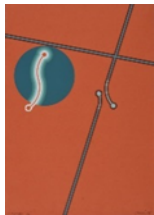
A műtárgylista a Megbízó által átadott lista sorrendjében mutatja be a műveket. A helyszíni szemlén a műtárgyak állapotát ellenőriztem, azokat kitűnő állapotban találtam, utólagos restaurálás – apró retusoktól eltekintve- nem szükséges. A művek állapota mellett vizsgáltam a művek jelzetét, technikai paramétereiket.

² ACB Galéria közlése nyomán

	MŰALKOTÁS	CÍM	TECHNIKA	MÉRET	ALSÓ BECSÉRTÉK	FELSŐ BECSÉRTÉK
1		<i>Zöld szemek - 1974, apró retusok szükségesek</i>	akril, vászon	70 x 70 cm	3 000 000 Ft	6 000 000 Ft
2		<i>Ablaknál ülő - 1972</i>	akril, vászon	120 x 90 cm	4 000 000 Ft	8 000 000 Ft
3		<i>Egy balkáni motívum - 1971/94</i>	akril, vászon	120 x 120 cm	2 500 000 Ft	4 500 000 ft
4		<i>C.n. - c. 1972, retus szükséges</i>	akril, vászon	80 x 30 cm	2 000 000 Ft	4 000 000 Ft
5		<i>Egér rágta - 1971</i>	akril, vászon, fa	120 x 35 cm	2 000 000 Ft	4 000 000 Ft
6		<i>C.n. -1972</i>	akril, vászon, retus szükséges	80 x 80 cm	3 000 000 Ft	6 000 000 Ft
7		<i>C.n. 1972</i>	akril, vászon, retus szükséges	60 x 30 cm	2 000 000 Ft	4 000 000 Ft

8		<i>C.n. -1974</i>	tempera, papír	51,8x43,2cm	1800 000 Ft	3 000 000 Ft
9		<i>A grázi változat - 1976</i>	tempera, papír	69,2 x 56 cm	2 000 000 Ft	3 000 000 Ft
10		<i>Haditerv repülésre - 1975</i>	tempera, filctoll, papír	59,2 x 30,5 cm	2 000 000 Ft	3 000 000 Ft
11		<i>Hajnal -1973</i>	tempera, papír	40,8 x 41,2 cm	2 500 000 Ft	3 500 000 Ft
12		<i>Nyíló forma - nincs dátum</i>	tempera, papír	41,8 x 42 cm	2 500 000 Ft	3 500 000 Ft
13		<i>C.n. - nincs dátum</i>	tempera, papír	42,2 x 42,2 cm	2 000 000 Ft	3 000 000 Ft
14		<i>C.n.- 1972</i>	tempera, papír	78 x 60,5 cm	2 000 000 Ft	3 000 000 Ft

15		<i>Ablakban ülő</i> -1974	tempera, papír	48 x 41 cm	2 500 000 Ft	3 500 000 Ft
16		<i>Lovagi díszben</i> -1971	tempera, papír	46,8 x 36,5 cm	1 800 000 Ft	2 500 000 Ft
17		<i>A kínai kapu</i> - 1972	tempera, papír, retus szükséges	54,6 x 47,2 cm	1 800 000 Ft	2 500 000 Ft
18		<i>Fel a lépcsőn</i> - 1975	tus, papír	68,7x65 cm	2 000 000 Ft	3 000 000 Ft
19		<i>Kék-fehér lépcsők</i> -1975	tempera, papír	39,8 x 35,3 cm	2 000 000 Ft	3 000 000 Ft
20		<i>A pikk dáma</i> - 1972	tempera, papír	52,3 x 39,3 cm	2 000 000 Ft	3 000 000 Ft
21		<i>A három királyok csillaga</i> - 1972	tempera, színes ceruza, papír	55,5 x 68 cm	3 000 000 Ft	3 500 000 Ft

22		<i>Pöttyökbe zárva- 1972</i>	tempera, színes ceruza, papír	61 x 43 cm	2 500 000 Ft	3 000 000 Ft
23		<i>A villahermosai sombrereo- 1972</i>	tempera, papíron	53,6 x 40,5 cm	2 500 000 Ft	3 000 000 Ft
24		<i>„Saját zászlóról álomdtam...” „...és lőn” - 1973</i>	tempera, papír	42 x 60,5 cm	2 000 000 Ft	3 000 000 Ft
25		<i>A gyümölcsben lakó -1976</i>	tempera, papír	49,5 x 34,5 cm	1 800 000 Ft	2 800 000 Ft
26		<i>Kettős áttört forma - 1971</i>	tempera, papír	49 x 69,3 cm	2 500 000 Ft	3 000 000 Ft
27		<i>Négy a nyolcból - 1975</i>	tempera, papír	56,2 x 41,8 cm	2 500 000 Ft	3 000 000 Ft
Összesen:					62 200 000 Ft	97 300 000 Ft

GELLÉR B. ISTVÁN ALKOTÁSAI A HAZAI ÉS NEMZETKÖZI MŰTÁRGYPIACON

Gellér B. István alkotásainak műtárgypiaci vizsgálatához a művész árverésen szerepelő műveinek értékét tekintetem át. A művek a művész hasonló korszakából származó alkotások így az összevetés, véleményem szerint, sok tekintetben megfelelhet a becsült forgalmi érték alsó érték sávjának kialakítására. A nettó leütési árak az elmúlt évekből származó publikus árverésekről származnak. Így

megállapítható, hogy Gellér B. István festészeti hagyatékának korai, a hetvenes években készült alkotásaira folyamatos, és egyre növekvő kereslet mutatkozik. A most megvásárolni kívánt alkotások tekintetében az értékmegállapításnál jelentős értéknövelő tényezőként kezeltem az elmúlt években történt jelentős drágulást a klasszikus kortárs műtárgypiacon. A kereslet (és az ezzel jelentkező értéknövekedés) a Budapesti Műhely alkotóinak művei mellett a Pécsi Műhely hetvenes években készült művei iránt is jelentős és egyre bővülő tendenciát mutat. Az alsó becsérték értéksávját az árverési leütési árak jutalékkal növelt összegeire támaszkodva, valamint figyelembe véve az elmúlt időszakban megfigyelhető műtárgypiaci trendeket 2 és 3 millió forint/darab közötti értéksávban lehet megjelölni idehaza.

Ships, ports (1973) Painting, Acrylic/canvas, 75 x 75 cm **Hammer price: € 3,585** Virag Judit Gallery 17 Nov 2019

Twisted forms (1972) Painting, Acrylic/canvas, 90 x 110 cm **Hammer price: € 6,773** Virag Judit Gallery 15 May 2019

Small puppetry (1973) Painting, Acrylic/canvas, 89 x 120 cm **Hammer price: € 7,384** Virag Judit Gallery 05 Oct 2018

Az árverési leütési árak sok esetben nehezen hasonlíthatóak más értékesítési csatornán elérhető értékekkel, ez különösen igaz a kortárs műtárgypiacon. Az értékek összehasonlíthatatlanságának oka, hogy más értékesítési csatornán történő eladások, a galériás vagy művészeti vásáron elért árak és a magánszemélyek közötti tranzakciók döntően nem publikusak, az ott kialakított értékek eltérhetnek az aktuális piaci trendektől. Tapasztalatom alapján a művek akár az árverésen elért leütési árak többszörös értékén is gazdát cserélhetnek. Így a felső becsült érték kialakításánál elsősorban az aktuális piaci értékesítési lehetőségek (kereslet), a nemzetközi műtárgypiacokon (vásárokon, privát értékesítésben elérhető értékekre) a magyar művészek nemzetközileg is keresett alkotásaiért kifizetett összegek, és az ACB Galéria szemlén közölt értékesítési adataira lehet támaszkodni. A művek

értékesítésének szempontjából vizsgálva az értéket azt tapasztaljuk, hogy az árverésen kívül értékesítésre kerülő, kiemelkedő jelentőségű főművek, a piaci trendeket legmarkánsabban képviselő korszakok, festők, gyűjtemények esetében – tapasztalatom alapján – a tulajdonosok az értékesítés során saját szubjektív értékítéletük alapján is eredményesen tudnak értékesíteni. A galériás vagy elsődleges műtárgypiacon kialakult árak összegüknél fogva nehezen hasonlíthatók össze azonos művészek árverésen elkelt műveinek árával, hiszen a gyakorlatban a tulajdonos bármekkora összeget kérhet a birtokában lévő, nagyjelentőségű művekért.

VI. ÖSSZEGZÉS, A SZAKÉRTŐ EGYÉB MEGÁLLAPÍTÁSAI

A szakvéleményben szereplő alkotások korábban szerepeltek az ACB Galéria kiállításán. A kiállításon szereplő, a hetvenes évek elejéről és közepéről származó tempera művek mindegyike jó állapotú. Apró kopások, kipergések láthatóak néhány tétel esetében, de azokat a galéria restaurálni kívánja átadás előtt. Ha ezek a restusok megvalósulnak, akkor véleményem szerint állagmegóvás, restaurátori beavatkozást nem igényelnek az alkotások.

Az alkotások értékelésénél jelentős értéknövelő tényezőként kezeltem, hogy az alkotások gyűjteményként történő értelmezése alkalmas arra, hogy képet kapjunk a Pécsi Műhely köré szerveződő művészek neoavantgárd törekvéseinek dekoratív geometrikus vonulatát képviselő irányzatból. Emellett a most vizsgált 27 darabos kollekció Gellér B. István a '70-es évek közepéről származó alkotásainak szép gyűjteménye, amely átfogó képet ad Gellér B. István '70-es években megvalósuló festészeti programjából. Az érték kialakításnál figyelembe vettem a művek egymásra gyakorolt hatásából fakadó értéknövelő gyűjteményi hatást, felárat. A gyűjtemény továbbfejlesztésének útjai (kiállítások, vállalati gyűjtemény kialakítása) további jelentős pénzügyi megtérüléssel járó tevékenység lehet. A gyűjtemény megvásárlásának egyéb aspektusa – a pénzügyi megtérülésen felül – a megbecsülés, műkincsek vásárlásával, befektetések kulturális tőkét is képviselnek.

A művek értékének meghatározását illetően az alábbi szempontokat vettem alapul:

Gellér B. István most értékelt alkotásai a jelenlegi hazai műtárgypiac legkeresettebb időszakából, a '70-es évekből származnak. A művek mindegyike jól megfogalmazhatóan illeszkedik a Pécsi Műhelyként ismert festészeti irányzathoz, iskolához. Alkotásai a magyar festészettörténet modernkori fejezetében kiemelkedő helyet foglalnak el. A Pécsi Műhely a Budapesti Műhelyhez hasonlóan a hazai konstruktív, avantgárd hagyományok megújításán fáradozott, Lantos Ferenc útmutatásait követve új vizuális nyelv, új vizuális kultúra megalapozásán munkálkodott. A Budapesti Műhelyhez tartozó alkotók Nádler, Bak, Fajó, Keserű, Mengyán hasonló műveinek értéke ma már 20-30 milliós értéksávban kelnek el a honi

műtárgypiacon. Ehhez a művészeti gondolatisághoz, áramlathoz köthető Gellér B. István alkotások nemzetközi kitekintésben számos kapcsolódási ponttal kötik össze a hazai és európai festészeti tendenciákat, műgyűjtési trendeket. Ennek köszönhetően a művek nemzetközi értékesítése során a hazai értékektől jelentősen eltérő, magasabb árakat is elérhet a művésszel foglalkozó galéria. Az érték-megállapításnál jelentős értéknövelő tényezőként kezeltem a hazai és a nemzetközi műtárgypiaci értékesítési lehetőségek közötti többszörös értékkülönbséget.

A most megvásárolni kívánt alkotások tekintetében az érték megállapításnál jelentős értéknövelő tényezőként kezeltem a klasszikus kortárs műtárgypiacon az elmúlt években történt jelentős drágulást.

A klasszikus korú kortárs alkotások értékét – véleményem szerint – nem lehet csupán a művész aukciós szerepléseinek eredményei alapján megbecsülni. Sok esetben tapasztaljuk, hogy galériás vagy magánvásárlások, esetleg állami mecenatúra alkalmával a művek vételára az aukciós piaci számok többszöröse is lehet.

A fontos alkotásokért – véleményem szerint – bármilyen magas árat el lehet kérni a műtárgypiacon, és a komoly gyűjtők, befektetők a nagyjelentőségű alkotások, gyűjtemények megszerzése érdekében gyakorlatilag bármilyen magas árat képesek megadni.

Értéknövelő tényezőként kezeltem továbbá: a művek és készítőjüknek hazai ismertségét, a művek gyűjteményi szintű kvalitását, az értékelt művek gazdag jelentésbeli komplexitását, művészettörténeti és festészettörténeti rangját.

A fent leírt szakértői szempontokra támaszkodva – véleményem szerint – Gellér B. István festőművész szakvéleményben bemutatott különböző alkotásainak együttes alsó becsértékét 78 400 000 forintban, míg felső becsértékét 97 300 000 forintban lehet meghatározni.

Budapest, 2020. november 29.

TÚZKÓ PÉTER
igazságügyi szakértő
kulturális javak piaci ár- és
értékbecslése
/010606/